

Katowice, dnia 12 października 2021 r.

INFORMACJA Nr 22/2021/EW

w sprawie tąpnięcia oraz wypadku zbiorowego - 2 wypadki powodujące czasową niezdolność do pracy, zaistniałych w dniu 19.05.2021 r. o godzinie 15¹⁵, w następstwie wstrząsu górotworu o energii 2×10^7 J, w PGG S.A. Oddział KWK Staszic-Wujek Ruch Murcki-Staszic w Katowicach.

Tąpnięcie oraz wypadek zaistniały w rejonie ściany 3b-S, prowadzonej w przystropowej warstwie pokładu 510, w polu S, na poziomie 900 m, systemem poprzecznym z zawalem stropu. Pokład 510 w rejonie ściany 3b-S został zaliczony do drugiego stopnia zagrożenia tapaniami, czwartej kategorii zagrożenia metanowego i klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego. Ściana o wysokości do 3,0 m, usytuowana pomiędzy Upadową Vb-S, stanowiącą wyrobisko - doprowadzające powietrze do ściany, a Upadową IV'b-S - odprowadzającą powietrze ze ściany, wyposażona została w 98 sztuk sekcji obudowy zmechanizowanej typu KW-17/43-POZW1/ZRP, 6 sztuk sekcji typu KW-17/43-POZW1/BSN/ZRP, przenośnik zgrzeblowy typu PATENTUS-PAT E-260 i kombajn ścianowy typu KSW-880EU. W Upadowej IV'b-S, przed frontem ściany, wyznaczono strefę szczególnego zagrożenia tapaniami o długości 250 m. Do dnia 19 maja 2021 r., ścianą uzyskano postęp około 362 m, a do linii jej zakończenia pozostało około 562 m. W dniu 19.05.2021 r., na zmianie rozpoczynającej się o godzinie 12⁰⁰, do rejonu ściany 3b-S skierowanych zostało 13 pracowników oddziału G-3, celem prowadzenia wydobywania. O godz. 15¹⁵, w trakcie urabiania ociosu węglowego, wystąpił wstrząs górotworu o energii 2×10^7 J, którego epicentrum zlokalizowano w polu wybiegu ściany około 60 m przed jej frontem i około 50 m od Upadowej Vb-S. W wyniku wstrząsu dwóch pracowników oddziału G-3, przebywających w ścianie, w rejonie skrzyżowania z Upadową IV'b-S, doznało obrażeń. Poszkodowani pracownicy o własnych siłach wycofali się z zagrożonego rejonu. Po wyjeździe na powierzchnię, w punkcie opatrunkowym poszkodowanym udzielono pierwszej pomocy, a następnie przetransportowano do Szpitala Murcki Sp. z o.o. w Katowicach. U poszkodowanych stwierdzono obrażenia powodujące czasową niezdolność do pracy. W związku z zaistniałymi zdarzeniami nie prowadzono akcji ratowniczej. Rejon ściany 3b-S został zabezpieczony przed dostępem osób postronnych.

Ze względu na utrzymujący się w dniach 19 i 20.05.2021 r. stan zagrożenia tapaniami, oceniony metodą kompleksową jako „d” (wyrobisko silnie zagrożone tapaniami), oględziny miejsca zdarzenia zostały przeprowadzone w dniu 21.05.2021 r., po ustąpieniu zagrożenia.

W wyniku przeprowadzonych oględzin rejonu stwierdzono, że wstrząs spowodował tąpnięcie w Upadowej IV'b-S i odprężenie w ścianie 3b-S. Na odcinku Upadowej IV'b-S, zlokalizowanym w odległości od około 10 m do około 80 m od skrzyżowania ze ścianą 3b-S (w strefie szczególnego zagrożenia tapaniami), nastąpiło wypiętrzenie spągu do

wysokości 3,0 m, zdeformowanie obudowy, uszkodzenie podciągów drewnianych wzmacniających obudowę wyrobiska, wybicie i przewrócenie stojaków stalowych oraz uszkodzenie i przerwanie ciągłości opinki wykonanej z siatek zgrzewanych. Wyrobisko, na tym odcinku miało minimalną wysokość 1,1 m, i szerokość 3,0 m, przez co całkowicie utraciło funkcjonalność oraz uległo pogorszenie bezpieczeństwa jego użytkowania. Na odcinku ściany 3b-S, zlokalizowanym od sekcji obudowy zmechanizowanej nr 74 do nr 90, nastąpiło odspojenie węgla z ociosu ściany, na głębokość do 1,0 m.

Przyczyną tąpnięcia w Upadowej IV'b-S i odprężenia w ścianie 3b-S, w pokładzie 510, był wstrząs górotworu spowodowany samoistnym wyładowaniem energii sprężystej, skumulowanej w górotworze.

Przyczyną wypadku zbiorowego było oddziaływanie skutków wstrząsu wysokoenergetycznego o energii $2 \times 10^7 \text{ J}$ na pracowników zatrudnionych w ścianie 3b-S.

W związku z zaistniałym zdarzeniem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach nakazał:

1. Wstrzymać ruch zakładu górniczego, w części dotyczącej wykonywania prac w rejonie ściany 3b-S, w pokładzie 510, na poziomie 900 m, z wyjątkiem robót niezbędnych dla zapewnienia właściwego monitorowania i zwalczania zagrożeń, do czasu przeprowadzenia oględzin miejsca wypadku zbiorowego.
2. Dokonać ustaleń warunków bezpieczeństwa umożliwiających dokonanie oględzin.
3. Do czasu przeprowadzenia oględzin w rejonie ściany 3b-S, w pokładzie 510, na poziomie 900 m, w okresie wstrzymania prac w wyrobisku, bezzwłocznie podjąć działania organizacyjno-techniczne, które powinny polegać na:
 - o skutecznym zabezpieczeniu dostępu do rejonu ściany 3b-S, w pokładzie 510, na poziomie 900 m,
 - o ustaleniu zasad ciągłego monitorowania i analizowania stanu zagrożeń tąpniętami oraz wentylacyjno - metanowo - pożarowego w tym rejonie.
4. Przeprowadzić analizę stanu zagrożenia tąpniętami oraz metanowo - wentylacyjno - pożarowego w rejonie ściany 3b-S, w pokładzie 510, na poziomie 900 m, przez kopalniany zespół ds. rozpoznawania i zwalczania zagrożeń oraz ustalić warunki i zasady przebywania w tym rejonie pracowników w sytuacjach awaryjnych, w celu prowadzenia niezbędnych prac dla zapewnienia właściwego monitorowania i zwalczania zagrożeń oraz w sytuacji szczególnej konieczności wykonania prac zabezpieczających.
5. Skierować do Komisji do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych wnioski, o uzyskanie opinii, w zakresie poprawności stosowanych rozwiązań organizacyjno-technicznych, dotychczas określonych dla prowadzenia robót górniczych oraz innych możliwych do zastosowania środków profilaktycznych, w celu zapewnienia bezpieczeństwa załogi i ruchu zakładu górniczego w warunkach rzeczywistego stanu zagrożenia tąpniętami, występującego w zakładzie górniczym PGG S.A. Oddział KWK Staszic-Wujek w Katowicach, podczas prowadzenia robót górniczych, związanych z eksploatacją pokładu 510 ścianą 3b-S.

6. Wstrzymać ruch zakładu górniczego, w części dotyczącej wykonywania robót górniczych związanych z eksploatacją pokładu 510 ścianą 3b-S, do czasu uzyskania opinii Komisji do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych.
7. Do czasu uzyskania opinii Komisji do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych, prowadzić:
 - usuwanie skutków tąpnięcia w Upadowej IV'b-S i odprężenia w ścianie 3b-S,
 - niezbędne do wykonania prace, dla zapewnienia bezpieczeństwa załogi i ruchu zakładu górniczego,
 - zabezpieczenie i kontrolę rejonu ściany 3b-S w pokładzie 510, na podstawie ustaleń kierownika ruchu zakładu górniczego, sformułowanych w oparciu o opinię kopalnianych zespołów do spraw zagrożeń poszerzonych o specjalistów, określających zakres realizacji robót i sposób prowadzenia prac.
8. Przeprowadzić, przez kierowników poszczególnych działów zakładu górniczego przy współudziale służb bezpieczeństwa i higieny pracy, analizę weryfikacyjną ustaleń dokumentacji, dotyczących prac wykonywanych w czasie eksploatacji pokładu 510 w polu S ścianą 3b-S, w zakresie sposobu wykonywania i organizacji prac, w aspekcie konieczności zminimalizowania możliwości oddziaływania skutków wstrząsu na pracowników, w warunkach rzeczywistego zagrożenia tąpnięciami występującego w rejonie ściany 3b-S.
9. Zapoznać załogę zakładu górniczego z okolicznościami i przyczynami zaistniałego zdarzenia.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Katowicach.